

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำทารุณสัตว์ จำนวนมาก

การกระทำทารุณต่อสัตว์จำนวนมากย่อมมีความรุนแรงและส่งผลเสียหายมากกว่า การกระทำทารุณสัตว์จำนวนน้อยเช่น ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ทำให้สูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ทำให้สัตว์อื่นๆ พอลอยสูญพันธุ์ไปด้วยในที่สุด ก่อให้เกิดการสูญเสียระบบ นิเวศวิทยาของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องไปยังแหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งอาหารและ ความแปรปรวนของสภาพอากาศแม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณ กรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ประกาศใช้อย่างเป็นทางการแล้ว แต่พระราชบัญญัตินี้ ยังมีข้อบกพร่องบางประการ จึงยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการคุ้มครองสัตว์จำนวนมาก จากการกระทำทารุณกรรมได้

ตัวอย่างของการกระทำทารุณสัตว์จำนวนมากในประเทศไทยเช่น กรณีพบสุนัขและแมว จำนวนทั้งหมด 10 ตัว นอนน้ำลายฟูมปาก ขาทั้ง 4 ข้าง อ่อนแรง คล้ายถูกวางยาเบื่อหนู นอนแน่นิ่ง กระจายเต็มวัด เหตุเกิดภายในวัดสิริกมลवास (วัดใหม่เสนานิคม) ถนนลาดพร้าววังหิน เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร¹ กรณีสำนักข่าวต่างประเทศได้ตีแผ่ภาพและข่าวการลักลอบค้าสุนัข นับพันตัว ที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจและด่านกักกันสัตว์จังหวัดนครพนม สกัดจับกุมได้ ขณะที่กำลัง นำส่งออกไปยังประเทศลาว เวียดนาม และจีน ตามลำดับ โดยสุนัขจำนวนหลายตัว ถูกบรรจุใส่กรง ขนาดเล็กที่ตั้งซ้อนกันอยู่บนรถบรรทุก 4 คัน ซึ่งพวกมันต้องนอนเบียดเสียดกัน และสุนัขจำนวนมากกว่า 120 ตัว ต้องตายลง เนื่องจากผู้ต้องหาได้โยนกรงสุนัขบางส่วนเพื่อหลบเลี่ยงการจับกุม² และกรณีเจ้าหน้าที่สกัดจับขบวนการลักลอบค้าสุนัขได้บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง หมู่ 2 ตำบลไผ่ล้อม

¹ข่าวสด. (2558). ตะลึงฆ่าหมู “หมา-แมว” วัดดังกลางกรุง คนรักสัตว์ จี๊ดจ๊าด! มีอวางยา. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.khaosodonline.com/view_newsonline.php?newsid=1448762967. [2559, 2 กรกฎาคม].

² S! NEWS. (2554). สื่อนอกตีแผ่ข่าว ลักลอบค้าสุนัขนับพันตัว. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://news.sanook.com/1047533/>. [2559, 2 กรกฎาคม].

อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดนครพนม พบสุนัขถูกมัดอยู่ในกระสอบปุ๋ย รวมทั้งสิ้น 120 ตัว โดยรอดชีวิตเพียง 89 ตัว ส่วนอีก 31 ตัว ต้องตายลง เพราะขาดอากาศหายใจ³

ก่อนหน้านี้ประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์ไว้โดยเฉพาะ ทำให้การพิจารณาโทษหรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์ไม่สามารถทำได้โดยตรง แต่ต้องอาศัยกฎหมายอื่นๆ คดีตัวอย่างเช่น

คดีดำหมายเลขที่ 2065/2554 และคดีแดงหมายเลขที่ 2400/2554 โดยเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2554 เวลากลางวันหลังเที่ยง จำเลยได้นำสุนัข จำนวน 300 ตัว บรรทุกมาในรถบรรทุก 6 ล้อ เพื่อเคลื่อนย้ายไปยังสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ผ่านจังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดชนิดพิษสุนัขบ้า ทั้งนี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ ศาลจังหวัดนครพนมพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามฟ้องเป็นความผิดหลายกรรมลงโทษทุกกรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ดังนี้

1) ฐานค้าสัตว์ (สุนัข) โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน จำคุก 4 เดือน (พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 อัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)

2) ฐานเคลื่อนย้ายสัตว์ (สุนัข) โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ จำคุก 4 เดือน (พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 อัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)

3) ฐานกระทำทารุณสัตว์ (สุนัข) โดยฝ่าฝืนตัวกฎหมาย จำคุก 10 วัน (ประมวลกฎหมายมาตรา 381 อัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)

4) ฐานครอบครองสัตว์ (สุนัข) ไม่จัดการให้สัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตวแพทย์ ปรับตัวละ 40 บาท รวม 300 ตัว เป็นเงิน 12,000 บาท (พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 อัตราโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท)

5) ฐานปฏิบัติหน้าที่ผู้ประจํารถ โดยไม่ได้รับอนุญาต ปรับ 2,000 บาท (พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522)

รวมลงโทษจำคุก 8 เดือน 10 วัน ปรับ 14,000 บาท แต่จำเลยให้การรับสารภาพจึงลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 78 คงเหลือโทษจำคุก 4 เดือน 5 วัน ปรับ 7,000 บาท⁴

³ S! NEWS. (2554). **จับแก๊งค้าสุนัข สลดเจอถูกมัดกระสอบร้อยกว่าตัว**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://news.sanook.com/1053276/>. [2559, 2 กรกฎาคม].

จากการศึกษาคำพิพากษาของศาลจังหวัดนครพนม ในกรณีข้างต้น สรุปได้ว่า มีการใช้บทบัญญัติกฎหมายดังต่อไปนี้ คือ

1) พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 (ตามมาตรา 17 เคลื่อนย้ายสัตว์ในเขตการประกาศเขต โรคระบาด, มาตรา 21 ความผิดฐานทำการค้าสัตว์และซากสัตว์ และมาตรา 42 บทลงโทษซึ่งฝ่าฝืนตามมาตรา 17 และ 21)

2) พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 (ตามมาตรา 5(1) เจ้าของสุนัขต้องจัดการให้สุนัขได้รับการฉีดวัคซีน และมาตรา 21 กำหนดโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 5)

3) พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

4) ประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 381 ประกอบมาตรา 83 โดยลงโทษตามมาตรา 91 ความผิดฐานกระทำทารุณสัตว์)

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับการทารุณกรรมสัตว์โดยตรงแล้วคือพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 แต่พระราชบัญญัตินี้ยังมีข้อบกพร่องบางประการ จึงยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการคุ้มครองสัตว์จำนวนมากจากการกระทำทารุณกรรมได้ ผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายในด้านอัตราโทษ ค่าใช้จ่าย และการดูแลรักษาสัตว์ของกลางจากการกระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมากให้เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาการทารุณกรรมสัตว์จำนวนมากในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ มีกรอบในการปฏิบัติเป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล เพื่อให้สัตว์ได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสมตามหลักสวัสดิภาพสัตว์

4.1 การกำหนดเรื่องอัตราโทษของการกระทำทารุณสัตว์จำนวนมาก

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 กำหนดไว้ว่าผู้ที่ทารุณสัตว์โดยไม่มีเหตุอันควร มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมากไว้ให้ต้องรับโทษหนักขึ้น ทำให้ไม่ว่าจะกระทำทารุณสัตว์จำนวนเท่าใดก็ใช้เกณฑ์อัตราโทษเดียวกัน คือ จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 40,000 บาท

⁴สำนักกฎหมาย กรมปศุสัตว์. (2555). การประชุมขับเคลื่อนสรุปผลสำเร็จการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณปี 2555 และชี้แจงแผนเงิน เรื่องแผนงาน โครงการและกิจกรรมปี 2556. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: planning.dld.go.th/th/images/stories/section-6/2556/report-11.ppt. [2559, 16 สิงหาคม].

ตัวอย่างแนวคำพิพากษา เช่น

- กรณีวางยาเบื่อสุนัขตายไป 4 ตัว ที่จังหวัดตาก ศาลพิพากษาว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 รวมโทษ 2 กระทั่งแล้วให้จำคุก 4 เดือน ปรับ 12,000 บาท แต่จำเลยให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาและจำเลยไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน จึงลดโทษปรับให้กึ่งหนึ่ง คงเหลือโทษปรับ 6,000 บาท ส่วนโทษจำคุกให้รอลงอาญาไว้ 1 ปี⁵

- คดีสาวประเภทสองโยนชีวาวาดกติก โดยสุนัขพันธุ์ชีวาวา เพศเมีย ถูกจับโยนจากกระบี่งอพาร์ทเมนต์ ชั้น 5 ลงมาตายที่หลังคาชั้น 2 จากแรงกระแทกทำให้กระดูกขาและลำตัวของสุนัขหัก สาวประเภทสองผู้ก่อเหตุอ้างว่าเกิดความโมโหที่สุนัขทำให้ห้องสกปรก คดีนี้ศาลตัดสินให้จำคุก 2 เดือน โดยไม่รอลงอาญา เพราะพฤติกรรมนั้นทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานและเจ็บปวดจนตาย และทำให้ผู้อื่นเสียทรัพย์ ศาลจึงเห็นว่าไม่มีเหตุให้ลดโทษ

- คดียิงสุนัข หน้าห้างอิมพีเรียล จำเลยมีความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ โดยฆ่าสัตว์ โดยให้ได้รับทุกข์เวทนา ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมฯ พ.ศ. 2557 และซื้อหาตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน โดยจำเลยใช้อาวุธปืนยิงสุนัขสีขาวดำหลายนัด กระสุนปืนถูกหัวไหล่ทั้งสองข้าง ทำให้ขาทั้งสองข้าง เป็นอัมพาต ส่วนภายในมีเลือดไหลออกในปอด จนตายในที่เกิดเหตุ ซึ่งจำเลยรับสารภาพว่าบันดาลโทสะ และอ้างว่า “เจ้าขาวดำ” ไล่กวดขณะขับรถจักรยานยนต์กลับบ้านหลายครั้ง โดยวันเกิดเหตุก็ถูกสุนัขวิ่งไล่กวดอีก จึงทำไปเพราะความโมโหคดีนี้ศาลจำคุก 6 เดือน และปรับ 5,000 บาท ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมฯ พ.ศ. 2557 และลงโทษตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนด้วย รวมโทษทั้งสิ้น 14 เดือน หรือ 1 ปี 2 เดือน และปรับ 7,500 บาท แต่ให้รอลงอาญา และคุมความประพฤติเป็นเวลา 1 ปี และให้ทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์เป็นเวลา 12 ชั่วโมง

- คดีพ่อค้าข้าวมันไก่แดงเจ้าขาว ที่ชอยรามคำแหง 60/2 เขตบางกะปิ โดย “เจ้าขาว” สุนัขพันธุ์ไทย เพศผู้ ต้องทรมานก่อนตายจากการถูกฟาดตีด้วยท่อนเหล็ก แล้วใช้มีดยาวแทงซ้ำหลายแผล ระหว่างที่เจ้าขาวถูกล่ามอยู่หน้าอพาร์ทเมนต์ คดีนี้ศาลตัดสินให้จำคุก 4 เดือน แต่จำเลยให้การรับสารภาพ จึงลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกเป็นเวลา 2 เดือน โดยโทษจำคุกให้เปลี่ยนเป็นโทษกักขัง 2 เดือน⁶

⁵ไทยรัฐ. (2559). *ฟ้องแล้ว! คดีวางยาฆ่าหมา ศาลลงโทษตาม พรบ.ทารุณสัตว์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.thairath.co.th/content/476675>. [2559, 21 สิงหาคม].

⁶เกศินี แดงเขียว. (2559, 1 มิถุนายน). รวมแนวคำพิพากษา คดีทารุณสัตว์. *คม ชัด ลึก*, หน้า 12.

เห็นได้ว่า การที่พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ไม่ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมาก ให้ต้องรับโทษหนักขึ้น เช่นนี้ ทำให้ไม่ว่าจะกระทำทารุณสัตว์จำนวนเท่าใดก็ใช้เกณฑ์อัตราโทษ เดียวกัน และจากแนวคำพิพากษาของศาลอัตราโทษที่ศาลลงโทษก็ไม่ได้แตกต่างกันมาก ทำให้ ผู้กระทำผิดเลือกที่จะกระทำทารุณกรรมสัตว์เป็นจำนวนมาก เพราะจะได้รับผลประโยชน์ที่มากกว่า ในขณะที่มีความเสี่ยงเท่ากัน มาตรการทางกฎหมายจึงยังไม่เหมาะสมและไม่ได้สัดส่วนกับการ กระทำผิด จึงไม่สามารถป้องกันการกระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมากหรือไม่สามารถทำให้ ผู้กระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมากเข็ดหลาบจนไม่กล้ากระทำความผิดอีกได้ ทั้งนี้ ตามแนวความคิด เรื่องวัตถุประสงค์ในการลงโทษของสำนักอาชญาวิทยาฝั่งเดิม (Classical School) ซึ่งเชื่อว่าการ กระทำผิดเกิดขึ้นจากคนไม่เกรงกลัวกฎหมายหรือการบังคับใช้กฎหมายอ่อนแอ การทำความผิด จึงเกิดจากการเลือกกระทำเนื่องจากเห็นว่าได้ประโยชน์มากกว่าจึงกล้าเสี่ยงทำผิด การลงโทษจึงควรมี ขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำความผิด โดยการทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกว่าการกระทำ ก่อให้เกิดความเจ็บปวดและไม่ก่อให้เกิดผลดีเลย เมื่อมนุษย์ได้รับความเจ็บปวดจากการกระทำ ความผิดมากกว่าได้รับความพอใจแล้วเขาก็จะหลีกเลี่ยงที่จะกระทำความผิด การลงโทษจะต้องมี บทลงโทษที่เหมาะสมและตัดเทียมกับความผิด หากบทลงโทษเบาเกินไปไม่ได้สัดส่วนกับการ กระทำผิด ก็จะทำให้ผู้กระทำความผิดและคนทั่วไปไม่เกิดความเกรงกลัวและคุ้มค่าที่จะเสี่ยงกระทำ ผิด โทษจึงต้องมีความเหมาะสมและตัดเทียมกับการกระทำผิด จึงจะมีผลในการข่มขวัญยับยั้ง

เมื่อเปรียบเทียบพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 กับกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของรัฐมอนแทนา และรัฐแคลิฟอร์เนีย ในประเทศ สหรัฐอเมริกา กล่าวคือ กฎหมายคุ้มครองสัตว์ของรัฐมอนแทนา กำหนดให้การทารุณกรรมสัตว์มี โทษปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ และ / หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี ในกรณีที่มีสัตว์ที่ได้รับ ผลกระทบมากกว่า 1 ตัว แต่ไม่น้อยกว่า 10 ตัว และกำหนดให้การทารุณกรรมสัตว์ที่เป็นเหตุจูงใจ คือ ทารุณสัตว์ตั้งแต่ 10 ตัว ขึ้นไป มีโทษปรับสูงสุดถึง 2,500 ดอลลาร์ และ / หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี

จะเห็นได้ว่า รัฐมอนแทนา กำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์ จำนวนมากไว้ คือให้การกระทำทารุณสัตว์ตั้งแต่ 10 ตัว ขึ้นไป เป็นเหตุจูงใจที่จะต้องรับโทษหนัก ขึ้นกว่ากระทำทารุณสัตว์จำนวนน้อยกว่า 10 ตัว ผู้เขียนเห็นว่ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการ กระทำทารุณกรรมสัตว์ของรัฐมอนแทนา มีความเหมาะสมและได้สัดส่วนกับการกระทำผิดเพราะ มีการกำหนดอัตราโทษหนักเบาขึ้นอยู่กับจำนวนของสัตว์ที่ถูกกระทำทารุณกรรม

ส่วนในรัฐแคลิฟอร์เนีย บทกำหนดโทษของกฎหมายคุ้มครองสัตว์ในรัฐแคลิฟอร์เนีย (Animal Protection Laws of California) The Animal Welfare Act 1966 กำหนดบทลงโทษสำหรับ

ผู้กระทำการทารุณกรรมสัตว์ โดยถือเป็นการผิดอาชญากรรม และมีโทษทางอาญา คือจำคุกอยู่ในคุก เขตไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์

ในเรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ขณะมีการขนส่งและบรรทุกสัตว์โดยใช้ยานพาหนะ สำหรับผู้ไม่ได้เจตนาหรือไม่ทราบถึงกรณีที่สัตว์นั้นต้องทนทุกข์ทรมาน บาดเจ็บทางร่างกาย และกระทำผิดในส่วนนี้ครั้งแรกปรับ 100 ดอลลาร์ ต่อสัตว์ 1 ตัว

จะเห็นได้ว่า ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้มีการกำหนดอัตราโทษไว้โดยคำนึงถึงจำนวนสัตว์ที่ได้รับผลกระทบ กล่าวคือ ในเรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ขณะมีการขนส่งและบรรทุกสัตว์โดยใช้ยานพาหนะ สำหรับผู้ไม่ได้เจตนาหรือไม่ทราบถึงกรณีที่สัตว์นั้นต้องทนทุกข์ทรมาน บาดเจ็บทางร่างกาย และกระทำผิดในส่วนนี้ครั้งแรก กำหนดอัตราโทษปรับไว้ 100 ดอลลาร์ ต่อสัตว์ 1 ตัว ผู้เขียนเห็นว่า มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ของรัฐแคลิฟอร์เนีย ในกรณีนี้มีความเหมาะสมและได้สัดส่วนกับการกระทำผิด เพราะมีการกำหนดอัตราโทษไว้โดยคำนึงถึงจำนวนสัตว์ที่ได้รับผลกระทบ

ผู้เขียนเห็นว่า ควรกำหนดอัตราโทษหนักเบาไว้ตามจำนวนสัตว์ที่ได้รับผลกระทบ โดยควรกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ต่อท้ายบทมาตราที่กำหนดอัตราโทษไว้ เช่น “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ต่อสัตว์ 1 ตัว” ทั้งนี้โดยเทียบเคียงกับ บทลงโทษ เกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์ของรัฐมอนแทนา และรัฐแคลิฟอร์เนีย ที่กำหนดให้การกระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมากจะต้องได้รับโทษสูงกว่ากระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนน้อย ซึ่งเหมาะสมและได้สัดส่วนกับการกระทำผิด เพราะกำหนดอัตราโทษหนักเบาขึ้นอยู่กับจำนวนของสัตว์ที่ถูกกระทำทารุณกรรมจึงน่าจะสามารถป้องกันการกระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมาก หรือสามารถทำให้ผู้กระทำทารุณกรรมสัตว์จำนวนมากเข็ดหลาบจนไม่กล้ากระทำความผิดอีกได้

4.2 การกำหนดเรื่องค่าใช้จ่ายจากการกระทำทารุณสัตว์จำนวนมาก

การกระทำทารุณต่อสัตว์จำนวนมาก ย่อมก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสัตว์ที่ถูกทารุณมากกว่ากระทำต่อสัตว์ที่มีจำนวนน้อยกรณีตัวอย่างของปัญหาด้านค่าใช้จ่ายจากการกระทำทารุณสัตว์จำนวนมาก เช่น ในคดีค้าสุนัขข้ามชาติ หลังจากศาลจังหวัดนครพนมได้พิพากษาแล้ว ยังคงให้สุนัขทั้งหมดอยู่ในความดูแลของด่านกักกันสัตว์นครพนมต่อไป โดยที่ภาระค่าใช้จ่ายของศูนย์ช่วยเหลือสุนัขส่วนใหญ่จะเป็นค่าอาหารสดประจำวัน ยอดค่าใช้จ่ายแต่ละวันเป็นเงินกว่า 42,938 บาท โดยศาลได้สั่งให้รับของกลาง คือ รถยนต์บรรทุกหกล้อ จำนวน 4 คัน กรงเหล็กขังสุนัข 200 กรง เพราะทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ใช้กระทำความผิด แต่ไม่ได้ระบุว่ามีสุนัข

เป็นของกลาง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนมจึงต้องดูแลสุนัขที่เหลือต่อไปสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนมระบุว่า หากศาลตัดสินให้คืนของกลาง เจ้าของสัตว์คงจะไม่มาขอรับคืนอย่างแน่นอน เนื่องจากหากมารับคืนจะต้องจ่ายค่าเลี้ยงดูสุนัขเหล่านี้ตลอด 40 วัน ที่ผ่านมา ซึ่งคือต้องจ่ายเป็นค่าอาหารสุนัขเป็นข้าวสุกคลุกกับเนื้อต้ม เป็นเงิน 14,400 บาท ต่อวัน นอกจากนี้ยังมีค่าอาหารและเครื่องดื่มของเจ้าหน้าที่ทั้งหมดวันละ 14,600 บาท ค่าไฟฟ้า 183 บาท ค่าจ้างพนักงานประจำคอกวันละ 2,566 บาท ค่าเวชภัณฑ์สำหรับฟื้นฟูสุขภาพสุนัขอีกวันละ 11,189 บาท รวมแล้วมีรายจ่าย 42,938 บาท ต่อหนึ่งวัน ดังนั้นหากศาลพิพากษาให้คืนของกลาง ผู้ที่จะมาแสดงตนรับของกลางคืนจะต้องจ่ายเงินจำนวนนี้เสียก่อน⁷

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ไม่ได้กำหนดในเรื่องค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจากการทารุณสัตว์ โดยกำหนดอัตราโทษสำหรับการกระทำทารุณสัตว์ไว้เพียงแต่โทษจำคุกและ/หรือ โทษปรับ กล่าวคือกำหนดให้ผู้ที่ทารุณสัตว์โดยไม่มีเหตุอันควร มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เห็นได้ว่าตามพระราชบัญญัตินี้แม้จะเป็นการกระทำทารุณต่อสัตว์จำนวนมากก็ยังคงมีอัตราโทษปรับไม่เกิน 40,000 บาท

ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ไม่ได้กำหนดในเรื่องค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจากการทารุณสัตว์ไว้ การเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งจึงต้องอาศัยหลักกฎหมายทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด ตามมาตรา 420 โดยนำมาปรับใช้ในกรณีที่มีการทารุณสัตว์สร้างความเสียหายให้แก่สัตว์ซึ่งเป็นทรัพย์สินของบุคคลอื่น โดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

จะเห็นได้ว่า ความรับผิดทางแพ่งตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ไม่ครอบคลุมถึงอำนาจในการฟ้องเรียกค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ของกลางแต่อย่างใด เนื่องจากกรณีค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ของกลางนั้น มิใช่ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเรียกค่าสินไหมทดแทนกรณีทำให้เกิดความเสียหายต่อสัตว์ป่า พบว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 บัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดค่าสินไหมทดแทนในคดีสิ่งแวดล้อม กรณีทรัพยากรสัตว์ป่า

⁷K@POOK!. (2554). *คดีจบ เปิดให้รับเลี้ยงสุนัข-ให้อาหารเม็ดลดค่าใช้จ่าย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://pet.kapook.com/view30642.html>. [2559, 21 สิงหาคม].

ไว้ในมาตรา 97 ว่า “ผู้ใดกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการทำลาย หรือทำให้สูญหาย หรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐหรือเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมด ของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น”

ดังนั้น เห็นว่าการฟ้องเรียกค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติ ที่ถูกทำลายสูญหาย หรือเสียหาย ตามมาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 นั้น ไม่ครอบคลุมถึงอำนาจในการฟ้องเรียกค่าใช้จ่ายในการดูแล สัตว์ป่าของกลางแต่อย่างใด เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่าของกลางนั้น มิใช่ความเสียหาย ที่เกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย ทำให้หน่วยงานที่รับภาระในการดูแลสัตว์ป่าของกลาง ดังกล่าวไม่สามารถฟ้องคดีเพื่อเรียกร้องให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่า ของกลางได้

ผู้เขียนเห็นว่า การที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดรับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสัตว์ที่ถูกทารุณกรรม ส่งผลให้ภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ ตกแก่เจ้าของสัตว์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลอื่นที่รับดูแลรักษาสัตว์ โดยเฉพาะการกระทำทารุณกรรมต่อสัตว์ จำนวนมากซึ่งสร้างภาระค่าใช้จ่ายแก่เจ้าของสัตว์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลอื่นที่รับดูแล รักษาสัตว์ เป็นจำนวนเงินที่สูงมากกว่ากระทำต่อสัตว์จำนวนน้อย โดยที่ผู้กระทำผิดซึ่งเป็นผู้ที่ ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นกลับไม่ต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแต่อย่างใด และเมื่อ พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดในเรื่องค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจากการทารุณสัตว์ไว้ การเรียกร้อง ค่าเสียหายทางแพ่ง จึงต้องอาศัยหลักกฎหมายทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย ละเมิด ตามมาตรา 420 โดยนำมาปรับใช้ในกรณีที่มีการทารุณสัตว์สร้างความเสียหายให้แก่ทรัพย์สิน ของบุคคลอื่นซึ่งความรับผิดทางแพ่งตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น สามารถเรียกได้เฉพาะค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย แต่ไม่ครอบคลุมถึงอำนาจ ในการฟ้องเรียกค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ของกลางแต่อย่างใด เนื่องจากกรณีค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ ของกลางนั้น มิใช่ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย

ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีข้อกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและ การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ว่า “ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จะต้องชดใช้ค่าเสียหาย และค่าใช้จ่ายต่างๆ ทั้งหมดตามความเป็นจริงที่เกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างมีการดำเนินคดี ให้กับองค์กร หรือบุคคลซึ่งให้ที่พัก ดูแล และให้การรักษาทางการแพทย์แก่สัตว์ซึ่งถูกทารุณกรรม ด้วย” ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ซึ่งให้ที่พัก ดูแล และให้การรักษาทางการแพทย์แก่สัตว์ซึ่งถูกทารุณกรรม สามารถเรียกค่าใช้จ่ายต่างๆ ทั้งหมดได้ และเพื่อให้สามารถเรียกค่าเสียหายให้เสร็จสิ้น

ในคราวเดียวกันไม่ต้องไปฟ้องร้องเป็นคดีใหม่ ทั้งนี้ดังเช่น กฎหมายในมลรัฐออริกอน ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่กำหนดไว้ว่านอกเหนือจากค่าเสียหายในทางแพ่งที่ผู้ซึ่งถูกตัดสินว่ากระทำความผิด จะต้องชดใช้ให้แก่เจ้าของสัตว์ที่ได้รับความเสียหายแล้ว ผู้กระทำความผิดต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายต่างๆ ทั้งหมดตามความเป็นจริงที่เกี่ยวกับสัตว์ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างมีการดำเนินคดีทนายธรรมสัตว์ให้กับ องค์กร หรือบุคคลซึ่งให้ที่พัก ดูแล และให้การรักษาทางการแพทย์แก่สัตว์ซึ่งถูกทนายธรรมด้วย

4.3 การกำหนดเรื่องวิธีการดูแลรักษาสัตว์ของกลางจากการกระทำทารุณสัตว์จำนวนมาก

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องวิธีการดูแลรักษาสัตว์ของกลางในคดีอาญา พบว่ามีบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง ดังนี้

1) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 85 กำหนดให้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดสิ่งของที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐาน ได้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น และมาตรา 85/1 กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ ซึ่งมีทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด อาจยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อขอรับสิ่งของนั้นไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ ในระหว่างสอบสวนได้ เห็นได้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้กำหนดวิธีการที่ชัดเจนในการเก็บรักษาของกลางไว้

2) ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 กำหนดไว้ว่า ให้ศาลริบทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิด และมาตรา 33 กำหนดไว้ว่า ให้ศาลมีอำนาจริบทรัพย์สินซึ่งได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยได้กระทำความผิดได้ เห็นได้ว่าประมวลกฎหมายอาญา มิได้กำหนดวิธีการที่ชัดเจนในการเก็บรักษาของกลางทั้งในระหว่างดำเนินคดีและหลังจากคดีถึงที่สุดไว้

3) ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 15 บทที่ 1 เรื่อง ของกลาง

ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 15 บทที่ 1 เรื่อง ของกลาง กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับของกลาง โดยกำหนดไว้ในข้อ 418 (11) ว่าการเก็บรักษาของกลางที่มีจำนวนมาก หรือที่ทำการไม่มีสถานที่จัดเก็บเพียงพอ ไม่สามารถจะนำมาเก็บรักษาไว้ ก็ให้ฝากไว้ยังสถานีตำรวจอื่นเก็บรักษาไว้จนกว่าจะมารับคืนไป และกำหนดในข้อ 418 (12) ให้การเก็บรักษาของกลางที่เห็นว่าหากเก็บรักษาไว้อาจเนาเปื้อนเสียหายได้ก่อนที่คดีจะส่งฟ้องศาล จะจำหน่ายหรือป้องกันมิให้เนาเปื้อนก็ให้จัดการไปตามสมควร เช่น เนื้อโค กระบือ สุกร จะขายเอาเงิน

เก็บรักษาไว้ก็ได้ เห็นได้ว่าตามระเบียบนี้ มิได้กำหนดวิธีการเก็บรักษาสัตว์ของกลางที่เป็นสิ่งมีชีวิต ซึ่งต้องได้รับการดูแลรักษาแตกต่างจากสิ่งของอื่นๆ ไว้โดยเฉพาะ

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการดูแลรักษาสัตว์ของกลางกรณีสัตว์ป่า พบว่ามีบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง ดังนี้

(1) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 58 วางหลักว่า เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้ศาลสั่งริบบรรดาสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ที่บุคคลได้มาหรือมีไว้ เนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และให้บรรดาสัตว์ที่ศาลสั่งริบ ตกเป็นของแผ่นดิน และให้กรมป่าไม้หรือกรมประมง แล้วแต่กรณีนำไปดำเนินการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ เห็นได้ว่า พระราชบัญญัตินี้ไม่มีหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการกับสัตว์ป่าของกลางที่ชัดเจน ในระหว่างการดำเนินคดีอาญา

(2) ระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับสัตว์ป่าที่ตกเป็นของแผ่นดิน พ.ศ. 2540

ระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับสัตว์ป่าที่ตกเป็นของแผ่นดิน พ.ศ. 2540 ข้อ 7 ข้อ 13 และ ข้อ 14 กำหนดวิธีการจัดการสัตว์ป่าของกลางไว้ว่า หากสัตว์ป่าของกลางเป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้ผู้อำนวยการส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่าพิจารณาสั่งให้สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าหรือหน่วยงานในสังกัดส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า แล้วแต่กรณี ดูแลรักษา ในกรณีที่สัตว์ป่าของกลางเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ ก็อาจขายได้โดยวิธีขายทอดตลาดหรือประกวดราคา นอกจากนั้นยังกำหนดให้สามารถเก็บสัตว์ป่าของกลางที่เป็นสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองไว้ใช้ในราชการปล่อย ท้าย หรือจัดการตามสมควรด้วยวิธีใดก็ได้ เห็นได้ว่าเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว กรมอุทยานสัตว์ป่า และพันธุ์พืช สามารถพิจารณาปล่อยสัตว์ป่าของกลางกลับสู่ธรรมชาติ หรือจัดการโดยวิธีอื่นใดที่เหมาะสมก็ได้โดยเป็นไปตามระเบียบกรมป่าไม้ข้างต้น แต่ในระหว่างการดำเนินคดีอาญานั้น ไม่มีกฎหมายบัญญัติวิธีการจัดการกับสัตว์ป่าของกลางไว้โดยเฉพาะ จึงไม่มีหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการที่ชัดเจน

คำตัดสินของศาลในคดีการค้าสุนัขข้ามชาติ เกี่ยวกับทรัพย์ของกลาง ก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พบว่า ทรัพย์ของกลางที่เจ้าหน้าที่ตรวจยึดไว้ คือ รถยนต์บรรทุก, กรงสุนัข และสุนัขที่ขังไว้ในกรง ในประเด็นการริบและคืนของกลางนั้น เมื่อพิจารณาคำตัดสินของศาลก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 สรุปได้ 2 กรณี คือ

(2.1) ศาลสั่งริบทรัพย์ของกลาง สั่งให้คืนสุนัขของกลาง แต่พบว่าไม่มีผู้ใดไปขอรับสุนัขของกลางคืนเลย

(2.2) ให้ริบของกลางรถยนต์และกรงขังสุนัข แต่มิได้มีคำสั่งพิพากษาใดๆ เกี่ยวกับสุนัขของกลาง⁸

จะเห็นได้ว่า ก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในเรื่องวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับสัตว์ของกลางที่ถูกทารุณกรรม และในปัจจุบันหลังจากที่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 แล้ว ก็พบว่าพระราชบัญญัตินี้มิได้กำหนดวิธีปฏิบัติเรื่องสัตว์ที่เป็นทรัพย์ของกลางไว้ โดยกำหนดไว้เพียงอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึดหรืออายัดสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมเพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีไว้ ดังนี้ คือ

มาตรา 25 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(4) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากของสัตว์ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าถูกฆ่าหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

(5) นำสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมไปตรวจรักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในภยันตรายในกรณีที่น่าเชื่อว่าสัตว์นั้นไม่มีผู้ใดให้การรักษาหรือช่วยเหลือ

มาตรา 26 ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อยละทิ้งหรือไม่มีเจ้าของให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม

เห็นได้ว่า พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้เพียงแต่อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึดหรืออายัดสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมเพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีไว้เท่านั้นแต่มิได้กำหนดวิธีดูแลรักษาสัตว์ของกลางที่ชัดเจนไว้ ทำให้ส่งผลกระทบต่อสัตว์ของกลางในคดีทารุณกรรมสัตว์ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต ที่ต้องการอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย และต้องได้รับการดูแล รักษา ที่แตกต่างจากทรัพย์ของกลางที่เป็นสิ่งของอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์ของกลางที่มีจำนวนมากย่อมมีสัตว์ที่ได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมาก เช่น คดีค้าสุนัข มีสุนัขที่ได้รับผลกระทบทั้งในระหว่างดำเนินคดีและหลังจากคดีสิ้นสุดแล้วเป็นจำนวนหลายร้อยตัว

ผู้เขียนเห็นว่า ควรกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ว่า “ให้ศาลมีอำนาจสั่งริบสัตว์ของกลาง และสั่งให้อยู่ในความ

⁸สุพรรณฉัตร กิ่งทอง. (2558). มาตรการป้องกันและปราบปรามการทารุณกรรมสัตว์ กรณีศึกษาการค้าสุนัขข้ามชาติ. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 8 (1), หน้า 41-42.

ดูแลขององค์กรเกี่ยวกับสัตว์ หรือมีคำสั่งเพื่อดำเนินการกับสัตว์อย่างหนึ่งอย่างใดตามความเหมาะสมก่อนที่จะมีคำตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิดได้” ทั้งนี้เพื่อให้สัตว์ของกลางซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตได้รับการดูแลทั้งในระหว่างดำเนินคดีและหลังจากคดีสิ้นสุดแล้วอย่างเหมาะสมและเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในเรื่องอำนาจของศาลในการสั่งเรื่องสัตว์ของกลาง ทั้งนี้ ดังเช่นมลรัฐออริกอน ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกำหนดให้ศาลอาจมีคำสั่งริบสัตว์ก่อนที่จะมีคำตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิดได้ เมื่อมีการร้องขอโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อัยการ หรือสถานพักสัตว์ หรือสถานที่ดูแลสัตว์อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งศาลให้ดูแลสัตว์ที่ถูกยึดมาในชั้นจับกุม กรณีเมื่อศาลมีคำสั่งให้ริบสัตว์แล้ว โดยส่วนใหญ่สัตว์ที่ถูกริบจะถูกส่งให้อยู่ในความดูแลขององค์กรเกี่ยวกับสัตว์ที่มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งแก่สัตว์นั้น ไม่ว่าจะเป็นการใช้ขาย ให้ หรือการทำกรณขมาต ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่าศาลจะมีคำสั่งในเรื่องดังกล่าวอย่างไร หรือในภายหลังที่มีคำสั่งให้ริบสัตว์แล้วองค์กรที่มีหน้าที่ดูแลสัตว์อาจร้องขอต่อศาลเพื่อดำเนินการกับสัตว์อย่างหนึ่งอย่างใดตามความเหมาะสมก็ได้